

ARAŞTIRMA

HEMŞİRELİK ALANINDAKİ DUYGUSAL ZEKÂ İLE İLGİLİ ÇALIŞMALARIN BİBLİYOMETRİK ANALİZ İLE İNCELENMESİ

Nihal ALTUN*

Onur YARAR**

Alınış Tarihi: 21.03.2018

Kabul Tarihi: 25.07.2019

ÖZET

Amaç: Çalışma Türkiye’de hemşirelik alanında yapılan duygusal zeka ile ilgili çalışmaların çeşitli bibliyometrik özellikler açısından incelenmesi amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Araştırmada, 2004-2017 yılları arasında hemşirelik alanında duygusal zeka konusunda yapılan çalışmalar, Ulakbim Ulusal Tez Tarama ve Google Akademik veri tabanlarından taranmış ve tam metnine ulaşılan 33 çalışma incelenmiştir. Literatür taramasında “hemşirelik”, “duygusal zeka”, “bibliyometrik analiz” anahtar kelimeleri kullanılmıştır.

Bulgular: Çalışmaların türünün %69.70 ile makaleler olduğu, %36.36’sının 2 yazarlı olduğu, en fazla 2014 yılında yayınlandığı, yarısından fazlasında 3 anahtar kelime kullanıldığı, %87.87’sinin tanımlayıcı araştırma tipinde yapıldığı, çalışmaların sayfa uzunluğunun 5 ile 322 sayfa arasında değiştiği, çalışmada toplam 1779 kaynak kullanıldığı ve kaynakların %63.85’inin Türkçe olduğu, kaynak türü olarak en fazla makalelerin tercih edildiği, 59 kaynak gösterilme sayısı ile “Peter Salovey” in ilk sırada yer aldığı belirlenmiştir.

Sonuçlar: Hemşirelik alanında duygusal zeka ile ilgili bilimsel yayınların bibliyometrik özellikler açısından incelenmesinde tamamına yakınının tanımlayıcı araştırma olarak yapıldığı, çalışmalarda İngilizce kaynak kullanımının az olduğu, duygusal zeka ile ilgili kitapların az tercih edildiği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik; Duygusal Zeka; Bibliyometrik Analiz

ABSTRACT

Investigation of Emotional Intelligence Studies in Nursing with Bibliometric Analysis

Aim: Studies in nursing in Turkey's studies on emotional intelligence is made to investigate various bibliometric terms of features.

Method: In this study the scientific publications, conducted about emotional intelligence in nursing field between 2004 and 2017, were examined from Ulakbim National Thesis Screening and Google Academic databases and only 33 studies were considered with their full text. Key words of "nursing", "emotional intelligence" and "bibliometric analysis" were used in the literature search.

Results: It was found that 69.70% of the studies were articles, 36.36% had two authors, the most of the studies were published in 2014, more than half of the studies used 3 keywords, 87.87% were conducted in descriptive research type, the number of pages ranged between 5 and 322 pages, a total of 1779 resources were used and 63.85% of the resources are in Turkish, article was the most preferred resource type, Peter Salovey was ranked first with 59 references.

Conclusion: In nursing field, it was observed that almost all the scientific publications studying emotional intelligence in terms of bibliometric features are done as descriptive research, the studies in English are less used and books related to emotional intelligence are less preferred.

Key Words: Nursing; Emotional Intelligence; Bibliometric Analysis

GİRİŞ

Bireylerin hem iş hayatında hem de özel yaşamlarında başarıyı ve mutluluğu yakalayabilmeleri için belli bir zeka düzeyi (IQ) gerekliliğinin yanı sıra son yıllarda duygusal zekaya sahip olmanın gerekliliği de ortaya çıkmıştır (Ünsar, Yıldız Fındık, Kurt Sadırlı, Erol ve Ünsar 2009; Özdemir Topaloğlu 2014).

Duygusal zeka fikri 1920’lerde yapılan çalışmalara kadar dayanmaktadır. (Deklava ve

Millere 2011). Duygusal zeka terimi ilk kez 1990 yılında Yale Üniversite’nde psikolog Peter Salovey ve New Hampshire Üniversitesi’nde psikolog John Mayer “kendisinin ve başkalarının duygularını izleyebilme, aralarında ayırım yapma ve bu bilgiyi kişinin düşünce ve davranışını yönlendirme için kullanabilme becerisi” şeklinde tanımlamışlardır (Salovey ve Mayer 1990; Holbery 2015; Şenyuva, Kaya, Işık ve Bodur

***Sorumlu Yazar:** Sağlık Bilimleri Üniversitesi Sultan Abdülhamid Han Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Kalite Verimlilik Birimi (Uzm. Hem.), Orcid ID:0000-0003-1040-4431, e-posta: nihalaltun2003@yahoo.com

**Okan Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü (Dr.Öğr.Üyesi), Orcid ID:0000-0001-9543-6891, e-posta: onur.yarar@okan.edu.tr

2014; Aghdasi, Kiameanesh ve Ebrahim 2011; Prufeta 2017).

Duygusal zekâ, 1995 yılında psikolog Daniel Goleman tarafından yayınlanan bir kitap ile geniş kitlelere tanıtılan bir kavramdır (Duman ve Acaroğlu 2014; Bulmer Smith, Profetto-McGrath and Cummings 2009; Ergin ve Özgürol 2011; Tekerek, Tekerek 2017; Tuncer ve Demiralp 2016; Quoidbach and Hansenne 2009). Daniel Goleman, Duygusal Zekayı; "kişinin kendi duygularını anlaması, başkalarının duygularına empati beslemesi ve duygularını yaşamı zenginleştirecek biçimde düzenleyebilmesi yetisi" olarak tanımlamaktadır (Ergin ve Özgürol 2011; Goleman 2017; Hotamışlı ve Efe 2015). Zekanın duygusal, kişisel ve sosyal boyutlarına işaret eden duygusal zeka, kişinin kendi duygularını anlamasına ve yönetebilmesine, buna ek olarak başkalarının duygularını anlamaya, onlarla empati kurmaya ve özgüvenin gelişmesine katkı sağlayan bir zeka bileşenidir (Duman ve Acaroğlu 2014; Goleman 2017; Tambağ, Kaykunoğlu, Gündüz ve Demir 2014; Arslan, Mazan ve Aydın 2013).

Duygusal Zeka Modelinin Boyutları:

Goleman Duygusal Zeka modelinde beş boyuttan bahsetmektedir; 1) Kişinin kendi duygularının farkında olması, 2) Kişinin kendi duygularını yönetebilmesi, 3) Kişinin kendini motive edebilmesi, 4) Empati, 5) Sosyal beceriler (Çeri-Booms 2014; Ançel, Açıkgöz ve Yavaş Ayhan 2015; Özyurt Kaptanoğlu 2016; Vitello-Cicciu 2002, Spano-Szekely, Quinn Griffin, Clavelle and Fitzpatrick 2016). Goleman, bu beş boyutun oluşturduğu Duygusal Zeka modelinin bireylerin yeteneklerini etkilediğini ve bu boyutlardaki özellikleri kullanabilen kişilerin diğerlerine oranla daha başarılı olduklarını belirtmiştir (Goleman 2017; Tekerek ve Tekerek 2017; Yılmaz ve Özkan 2011). Ayrıca, Goleman'a göre, duygusal zekanın her bir boyutu duygusal yetkinlikleri barındırır ve bu kabiliyetlerin de doğuştan gelmediğine inandığından geliştirilebilir (Çeri-Booms 2014; Büyükbayram, Baysan Arabacı, Taş ve Varol 2016).

1-Kendinin Farkında Olma: Kişinin kendi duygularını, ihtiyaçlarını, hedeflerini tanıması, tercihlerini yapabilmesi ve sahip olduğu kişisel gücünün ve kaynaklarının farkında olması anlamına gelir (Çetinkaya ve Alparslan 2011; Goleman 1998; Goleman 2000; Kaya ve Keçeci 2004).

2-Kendini Yönetme: Bireyin sahip olduğu duygu ve düşüncelerini kontrol ederek

yönlendirmesidir. Bu beceri ile duyguların esiri olmaktan kurtulur ve onlara yön verebilir (Arslan, Mazan ve Aydın 2013; Goleman 2000; Çetinkaya ve Alparslan 2011; Goleman 1998). Duygusal zekânın en önemli unsurlarından biridir. Çünkü insan duyguları üzerinde hakimiyet kurmadıkça hem iç disiplinini sağlayamaz hem de yönetici pozisyonundaysa iyi bir yöneticilik yapamaz (Arslan, Mazan ve Aydın 2013).

3-Motivasyon: Motivasyon; kişinin başarıya ulaşma çabası, zor işlerden keyif alabilmesi, inisiyatif kullanabilmesi, iyimser olabilmesi, amaçları seçerken kişisel tercihler tarafından yönlendirilmesi anlamına gelmektedir (Çeri-Booms 2014; Goleman 1998). Kendi kendini motive edebilen bireyler yaptıkları her şeyde çok daha üretken ve etkili olurlar (Avşar ve Kaşıkçı 2010).

4-Empati: Bireyin diğer insanların duygularını, ihtiyaçlarını, endişelerini anlayabilmesi, kendini onların yerine koyabilmesidir. Onları anlayarak oldukları gibi kabullenebilmek, duygu, davranış ve düşüncelerine saygı göstermek söz konusu olmaktadır (Çetinkaya ve Alparslan 2011; Goleman 1998; Goleman 2000; Şenyuva, Kaya, Işık ve Bodur 2014). Empati kurabilen bireyler başkalarının neye ihtiyacı olduğunu, ne istediğini gösteren sinyallere karşı daha duyarlıdırlar (Avşar ve Kaşıkçı 2010).

5-Sosyal Beceriler (İlişki Yönetimi): Duygusal zekanın bir diğer özelliği de diğer insanlarla olan ilişkileri yürütebilmektir. Bu beceriler liderliğin, popüler olmanın, kişilerarası etkililiğin altında yatan unsurlardır (Goleman 1998; Goleman 2000; Avşar ve Kaşıkçı 2010).

Hemşirelik ve Duygusal Zeka Kavramı

Duygusal zeka hemşirelikte önemlidir, çünkü mesleki ilişkileri, sağlık hizmeti sunulan ortamları ve hasta bakımını etkiler ve bu nedenle duygusal zeka hemşirelik uygulamasının bir gereğidir (Cruz, Carvalho and Sousa 2015). Duygusal zeka becerilerinin geliştirilmesi, hemşirelerin tükenmeye neden olabilen stresli ve yorucu sağlık bakım ortamının duygusal talepleriyle baş etmesine yardımcı olur (Başoğul ve Özgür 2016). Codier ve Codier'in yaptığı araştırma, klinik performans düzeyinin hemşirelerde ölçülen duygusal zeka ile ilişkili olduğunu açıkça göstermiştir (Codier ve Codier 2017). Ayrıca iş yeri ortamına pozitif yönde katkılarının olduğu da literatürdeki çalışmalarda belirtilmektedir (Bennett and Sawatzky 2013).

Hemşirelerin 24 saat hastaları ile bir arada olduklarından hastalarla direkt iletişim kurmaları ve sağlık ekibinin üyesi olmaları nedeniyle terapötik iletişim kurabilmeleri açısından, kendilerinin duygularının farkında olabilen ve duygularını yönetebilen, empati kurabilen, kendi kendini motive edebilen ve ilişkileri yönetebilen (sosyal becerileri gelişmiş) bireyler olmaları önem taşımaktadır (Onay ve Uğur 2011; Chun and Park 2016; Aslan ve Özata 2008; Asi Karakaş ve Küçüköğlü 2011; Yılmaz Kuşaklı ve Bahçecik 2012). Bu nedenle de duygusal zekâyı kullanabilmek ön plana çıkmaktadır.

GEREÇ VE YÖNTEM

Araştırmanın Tipi: Bu araştırma bibliyometrik analiz incelemesi olarak planlanmıştır. Bibliyometri, belirli bir alanda, dönemde ve bölgede kişiler ya da kurumlar tarafından üretilen yayınların ve bu yayınlar arasındaki ilişkilerin sayısal olarak analiz edilmesidir (Ulakbim 2018, Yılmaz 2017, Hotamışlı Efe 2015).

Bu çalışmada aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

- Çalışmaların türü nedir?
- Çalışmaların yazar sayısı kaçtır?
- Çalışmalar hangi yıllarda gerçekleştirilmiştir?
- Kullanılan anahtar kelimeler nelerdir?
- Hangi araştırma tipi kullanılmıştır?
- Çalışmalar kaç sayfadan oluşmaktadır?
- Çalışmada kullanılan kaynak sayısı kaçtır?
- Türkçe İngilizce kaynak kullanım oranı nedir?
- Kullanılan kaynakların türü nedir?
- En fazla kaynak gösterilen yazarlar kimlerdir?

Araştırmanın Yeri: İncelenen çalışmalar, elektronik ortamda ve basılı dergilerden elde edilerek yapılmıştır.

Evren ve Örneklem: Evreni 2004-2017 yılları arasında hemşirelik alanında duygusal zeka konusunda yapılan çalışmalar oluşturmaktadır. Örneklem seçimine gidilmemiş olup tam metnine ulaşılan 33 çalışma incelenmiştir.

Veri Toplama Araçları: Literatür taramasında “hemşirelik”, “duygusal zeka”, “bibliyometrik analiz” anahtar kelimeleri kullanılmıştır.

Verilerin Toplanması: 15 Ekim - 15 Aralık 2017 tarihleri arasında Ulakbim Ulusal Tez Tarama ve Google Akademik veri tabanlarından taranmıştır.

Verilerin Değerlendirilmesi: Çalışmaların türü, yazar sayısı, hangi yıllarda gerçekleştirildiği, kullanılan anahtar kelimelerin neler olduğu, hangi araştırma tipinin kullanıldığı, çalışmalar kaç sayfadan oluştuğu, kullanılan kaynak sayısı, Türkçe İngilizce kaynak kullanım oranı, kullanılan kaynakların türü ve en fazla kaynak gösterilen yazarların kimler olduğu sorularından elde edilen veriler sayı (frekans) ve yüzde ile değerlendirilmiştir.

BULGULAR VE TARTIŞMA

Türkiye’de duygusal zeka ile ilgili bilim dallarının tamamına yakınında yapılan çalışmalar mevcuttur. Literatürde ağırlıklı olarak, hem hemşirelik alanında hem de diğer alanlarda yapılan çalışmaların büyük bir kısmının öğrenciler üzerinde yapılan araştırmalar olduğu görülmektedir (Yelkikalan, Hacıoğlu, Kiray, Ezilmez, Söylemezoğlu, Çetin ve ark. 2012). Özellikle de akademik başarı veya ders başarısı ile duygusal zeka düzeyleri arasındaki ilişki araştırılmıştır (Yüksel ve Geban 2014; Alconero-Camarero, Sarabia-Cobo, González-Gómez, Ibáñez-Rementería, Lavín-Alconero and Sarabia-Cobo 2018).

Türkiye’de duygusal zeka ile ilgili bibliyometrik analiz çalışması olarak sadece Hotamışlı ve Efe’nin (2015) duygusal zeka ve liderlik ilişkisi bağlamındaki çalışmaları bibliyometrik analiz ile inceledikleri araştırmaya rastlanmıştır. Ancak hemşirelik literatüründe duygusal zeka ile ilgili bibliyometrik analiz çalışmasına rastlanmamıştır. Bu amaçla Türkiye’de hemşirelik alanında yapılan duygusal zeka ile ilgili 33 çalışma, bibliyometrik analiz ile araştırma sorularına yönelik olarak incelenmiştir.

Tablo 1. Çalışmaların Türüne Göre Dağılımı (N=33)

Türü	Çalışma Sayısı	%
Doktora Tezi	0	0
Yüksek Lisans Tezi	10	30.30
Makale	23	69.70
Toplam	33	100

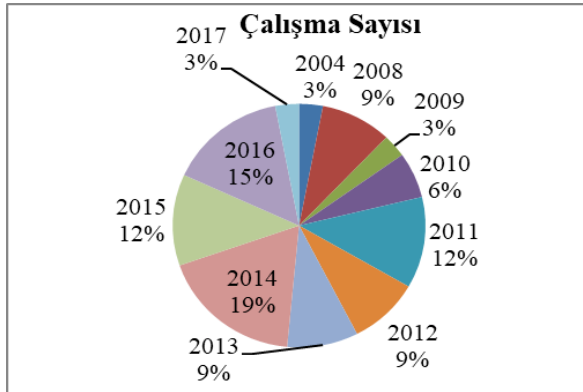
Tablo 2’de çalışmaların yazar sayısına göre dağılımına bakıldığında; çalışmaların %33.33’ünün (n=11) tek yazarlı, %36.36’sının (n=12) 2 yazarlı, %12.12’sinin 3 yazarlı, %12.12’sinin 4 yazarlı, %3.03’ünün (n=1) 5 yazarlı ve %3.03’ünün (n=1) 6 yazarlı olduğu saptanmıştır. Tek yazarlı olan çalışmaların 10’unun yüksek lisans tezi olduğu ve en fazla 2

yazarlı çalışmaların olduğu görülmüştür. Hotamışlı ve Efe’nin (2015) duygusal zeka ile ilgili bibliyometrik analiz incelemesinde, yüksek lisans ve doktora tez çalışmalarının tamamı ve 2 makalenin tek yazarlı olduğu, diğer makalelerden 2’sinin 2, diğer 2’sinin ise 3 yazarlı olduğu bulunmuştur.

Tablo 2. Çalışmaların Yazar Sayısına Göre Dağılımı (N=33)

Yazar Sayısı	Çalışma Sayısı	%
1 Yazarlı	11	33.33
2 Yazarlı	12	36.36
3 Yazarlı	4	12.12
4 Yazarlı	4	12.12
5 Yazarlı	1	3.03
6 Yazarlı	1	3.03
Toplam	33	100

Grafik 1’de çalışmaların yıllara göre dağılımı incelendiğinde; çalışmaların %3.03’ünün (n=1) 2004 yılında, %9.09’unun (n=3) 2008 yılında, %3.03’ünün (n=1) 2009 yılında, %6.06’sının (n=2) 2010 yılında, %12.12’sinin (n=4) 2011 yılında, %9.09’unun (n=3) 2012 yılında,

Grafik 1. Çalışmaların Yıllara Göre Dağılımı

Tablo 3. Çalışmalara Göre Anahtar Kelime Dağılımı

Anahtar Kelime Sayısı	Çalışma Sayısı	%
2 Anahtar Kelime	5	15.15
3 Anahtar Kelime	18	54.54
4 Anahtar Kelime	4	12.12
5 Anahtar Kelime	6	18.18
Toplam	33	100

En fazla kullanılan anahtar kelimeler “duygusal zeka”, “hemşirelik”, “öğrenci hemşire” ve “hemşirelik eğitimi” kelimeleridir. Anahtar kelime kullanılmayan bir çalışma tespit edilmemiştir. Kullanılan anahtar kelimelerin

%9.09’unun (n=3) 2013 yılında, %18.18’inin (n=6) 2014 yılında, %12.12’sinin (n=4) 2015 yılında, %15.15’inin (n=5) 2016 yılında, %3.03’ünün (n=1) 2017 yılında yayımlandıkları tespit edilmiştir. Araştırmamızda çalışmaların en fazla 2014 yılında yayımlandığı görülmüştür.

Tablo 3’te çalışmalara göre anahtar kelime dağılımı incelendiğinde; %15.15’inin (n=5) iki anahtar kelime, %54.54’ünün (n=18) üç anahtar kelime, %12.12’sinin (n=4) dört anahtar kelime ve %18.18’inin (n=6) beş anahtar kelimeyi içerdiği saptanmıştır. 33 çalışmada toplam 110 anahtar kelime kullanılmıştır. En fazla kullanılan anahtar kelimeler “duygusal zeka”, “hemşirelik”, “öğrenci hemşire” ve “hemşirelik eğitimi” kelimeleridir. Anahtar kelime kullanılmayan bir çalışma tespit edilmemiştir. Kullanılan anahtar kelimelerin yapılan çalışmaları yansıttığı düşünülebilir.

yapılan çalışmaları yansıttığı düşünülebilir. Hotamışlı ve Efe’nin (2015) duygusal zeka ile ilgili bibliyometrik analiz incelemesinde, 25 çalışmada toplam 69 anahtar kelime kullanıldığı, en sık kullanılan anahtar kelimelerin duygusal

zekâ, liderlik, dönüşümsel liderlik kelimeleri olduğu saptanmıştır.

Tablo 4'te çalışmaların tiplerine göre dağılımı incelendiğinde; çalışmaların %87.87'sinin (n=29) tanımlayıcı, %3.03'ünün (n=1) kesitsel, %3.03'ünün (n=1) tanımlayıcı ve kesitsel, %6.06'sının (n=2) derleme olduğu görülmüştür.

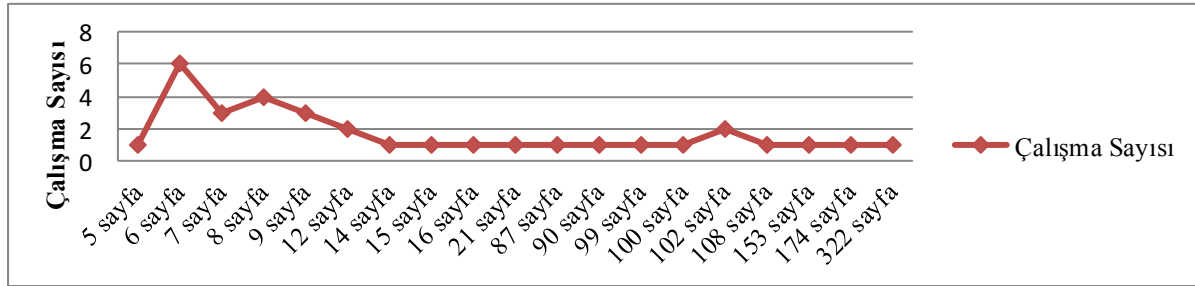
Hotamışlı ve Efe'nin (2015) duygusal zeka ile ilgili bibliyometrik analiz incelemesinde, 25 çalışmanın 21'inde ampirik araştırma yaklaşımı kullanıldığını belirtmişlerdir. Hemşirelik alanında da tanımlayıcı çalışmalarla elde edilen literatür ışığında kanıt düzeyi yüksek araştırmalara ihtiyaç olduğu söylenebilir.

Tablo 4. Çalışmaların Tiplerine Göre Dağılımı (N=33)

Çalışmanın Tipi	Çalışma Sayısı	%
Tanımlayıcı	29	87.87
Kesitsel	1	3.03
Tanımlayıcı ve kesitsel	1	3.03
Derleme	2	6.06
Toplam	33	100

Grafik 2'de çalışmaların sayfa uzunluğuna göre dağılımı incelendiğinde; çalışmaların sayfa uzunluğu 5 ile 322 sayfa arasında değişmektedir. İncelenen çalışmalardan 5 ile 21 sayfa olanların makale olduğu, 87 ve 322 sayfa arasında olanların ise tezlerden oluştuğu görülmüştür.

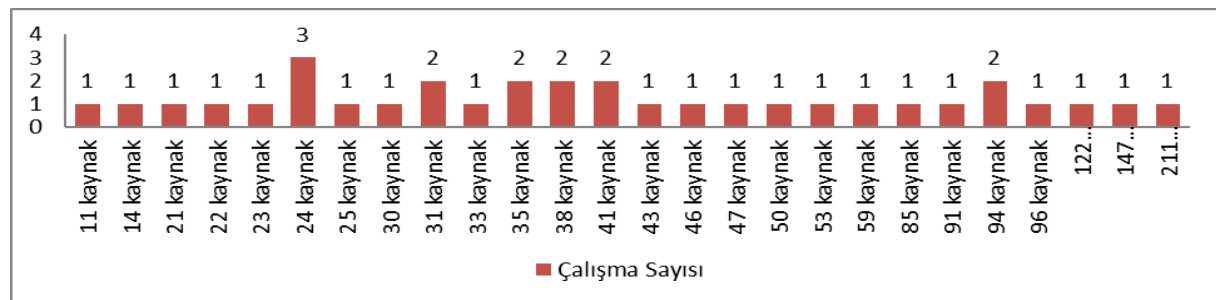
Hotamışlı ve Efe'nin (2015) duygusal zeka ile ilgili bibliyometrik analiz incelemesinde ise çalışmaların sayfa uzunluğu 13 ile 233 arasında değişmekte olup 25 çalışmadan 6'sının makalelerden, 19'unun tezlerden oluştuğu belirtilmiştir.

Grafik 2. Çalışmaların Sayfa Uzunluğuna Göre Dağılımı

Araştırma için kullanılan 33 çalışmada toplam 1779 kaynak listelenmiştir. 11 kaynak ile en az kaynak kullanımı 1 çalışmada ve 211 kaynak ile en fazla kaynak kullanımı 1 çalışmada görülmüştür. Hotamışlı ve Efe'nin (2015) duygusal zeka ile ilgili bibliyometrik analiz incelemesinde, 25 çalışma için toplam 2256

kaynak kullanımı olduğu, 19 kaynak ile en az kaynak kullanımı 1 çalışmada ve 164 kaynakla en fazla kaynak kullanımı 1 çalışmada görülmüştür. Hemşirelik araştırmalarında yapılması planlanan çalışmalar (özellikle makaleler) için kaynak kullanımının artırılmasının gerekliliği ortaya çıkmaktadır.

Grafik 3. Çalışmalarda Kullanılan Kaynak Sayısının Dağılımı

Tablo 5'te çalışmalarda kullanılan kaynak sayısı incelendiğinde; kaynakların %63.85'inin (n=1076) Türkçe kaynak, %42.25'inin (n=703) İngilizce kaynak olduğu saptanmıştır. Hotamışlı ve Efe'nin (2015) duygusal zeka ile ilgili bibliyometrik analiz incelemesinde, çalışmalarda kullanılan 2256 kaynağın %55.94'ünün (n=1262) yabancı kaynaklardan oluştuğunu saptamışlardır.

Bizim çalışmamızda kaynaklardan yarısından fazlasının Türkçe kaynaklardan meydana gelmesi duygusal zeka ile alakalı yabancı literatürün yakından takip edilemediği anlamına gelmektedir. Yabancı literatürün izlenmesinin çalışmalara yansımalarının gerekliliği ortaya çıkmaktadır.

Tablo 5. Çalışmalarda Türkçe İngilizce Kaynak Kullanımının Dağılımı

Kaynak	Kullanım Sayısı	%
Türkçe kaynak	1076	63.85
İngilizce kaynak	703	42.25
Toplam	1779	100

Çalışmalarda kullanılan kaynak türleri, tüm çalışmaların kaynakçaları tek tek değerlendirilerek tespit edilmiştir (Tablo 6).

Tablo 6'da çalışmalarda kullanılan kaynakların türlerine göre dağılımı incelendiğinde; kaynakların %18.27'sinin (n=325) kitap, %60.31'inin (n=1073) makale, %11.02'sinin (n=196) yüksek lisans tezi, %2.81'inin (n=50) doktora tezi, %3.60'ının (n=64) bildiri, %0.62'sinin (n=11) rapor, %3.37'sinin (n=60)

e-kaynak olduğu görülmüştür. Hotamışlı ve Efe'nin (2015) duygusal zeka ile ilgili bibliyometrik analiz incelemesinde, kullanılan 2256 kaynağın %41.93'ünün (n=946) makaleler, %40.24'ünün (n=908) kitaplar olduğu belirtilmiştir. Bizim çalışmamızda makale kullanımının daha yüksek olduğu ancak kitapların ise kaynak olarak daha az kullanıldığı görülmüştür.

Tablo 6. Çalışmalarda Kullanılan Kaynakların Türlerine Göre Dağılımı

Kaynak Türü	Kullanım Sayısı	%
Kitap	325	18.27
Makale	1073	60.31
Yüksek Lisans Tezi	196	11.02
Doktora Tezi	50	2.81
Bildiri	64	3.60
Rapor	11	0.62
E-kaynak	60	3.37
Toplam	1779	100

Tablo 7'de kaynakçalarda yer alan yazarların dağılımı 1779 kaynak incelenerek en çok kaynak gösterilen 10 yazar ve kaynakçada gösterilme sayıları tespit edilmiştir. Yazarların kaynak gösterildiği eserlere tek başlarına ve diğer yazarlarla birlikte yazdıkları eserler de dahildir. Peter Salovey 59 kaynak gösterilme sayısı ile ilk sırada yer almıştır. İkinci sırada 51 kaynak gösterilme sayısı ile John D. Mayer, üçüncü sırada ise 47 kaynak gösterilme sayısı ile Daniel Goleman yer almıştır. Bu yazarların duygusal

zeka ile ilgili pek çok eseri ortaya koymaları nedeniyle sonucun böyle çıkmasının beklenen bir sonuç olduğu söylenebilir. Hotamışlı ve Efe'nin (2015) duygusal zeka ile ilgili bibliyometrik analiz incelemesinde, Daniel Goleman 117 kaynak gösterilme sayısı ile ilk sırada, John D. Mayer 76 kaynak gösterilme sayısı ile ikinci sırada ve Peter Salovey 59 kaynak gösterilme sayısı ile üçüncü sırada yer almıştır. Bu yazarların ilk üçü paylaşımları açısından çalışmamızla benzerlik göstermektedir.

Tablo 7. Kaynakçalarda En Sık Rastlanan Yazarlar

Yazar	Kaynak Gösterilme Sayısı
Peter Salovey	59
John D. Mayer	51
Daniel Goleman	47
Fusun Tekin Acar	24
Anne C.H. McQueen	24
Reuven Bar-On	19
Selma Doğan	19
David R. Caruso	18
Şebnem Aslan	17
Nicola S. Schutte	15

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bir bilim dalının mevcut durumunun değerlendirilmesinde, o alanda yapılmış olan yayınların incelenmesi ve bazı kriterlerle değerlendirilmesi oldukça önemlidir. Hemşirelik alanında duygusal zeka ile ilgili Türkiye’de yapılmış olan çalışmaların sayısı diğer konulara oranla daha azdır. Duygusal zeka ile ilgili yapılan çalışmaların yayın kalitesini ortaya çıkarmak amacıyla bibliyometrik özellikler açısından incelenmiştir. Bu incelemede çalışmaların tamamına yakınının tanımlayıcı

araştırma olarak yapıldığı, çalışmalarda İngilizce kaynak kullanımının az olduğu, duygusal zeka ile ilgili kitapların az tercih edildiği görülmüştür. Hemşirelik alanında duygusal zeka ile ilgili bilimsel yayınların etkinlikleri ve eksikliklerinin neler olduğu hakkında bilgi edinilmesine imkân sağlayan bu çalışma, bundan sonraki çalışmalara rehberlik edebilecektir. Bu bilgiler ışığında araştırmaların planlanırken bibliyometrik özellikler açısından da dikkate alınarak tasarlanması önerilir.

KAYNAKLAR

Aghdasi S, Kiamanesh AR, Ebrahim AN. Emotional Intelligence and Organizational Commitment: Testing the Mediator Role of Occupational Stress and Job Satisfaction. *Procedia - Social and Behavioral Sciences* 2011; 29: 1965-76.

Alconero-Camarero AR, Sarabia-Cobo CM, González-Gómez S, Ibáñez-Rementería I, Lavín-Alconero L, Sarabia-Cobo AB. Nursing Students' Emotional Intelligence, Coping Styles and Learning Satisfaction in Clinically Simulated Palliative Care Scenarios: An Observational Study. *Nurse Education Today* 2018; 61:94-100.

Ançel G, Açıkgöz İ, Yavaş Ayhan AG. Problemler İnternet Kullanımı İle Duygusal Zeka Ve Bazı Sosyodemografik Değişkenler Arasındaki İlişki. *Anadolu Psikiyatri Dergisi* 2015; 16:255-63.

Asi Karakaş S, Küçüköğlü S. Bir Eğitim Hastanesinde Çalışan Hemşirelerin Duygusal Zeka Düzeyleri. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi* 2011; 14(3): 8-13.

Aslan Ş, Özata M. Duygusal Zekâ Ve Tükenmişlik Arasındaki İlişkilerin Araştırılması: Sağlık Çalışanları Örneği. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi Ocak-Haziran* 2008, 30: s.77-97.

Arslan R, Mazan İ, Aydın E. Yönetimde Değişen Duygu Zekâ İlişkisi Ve Yöneticilerin Duygusal Zeka Düzeylerine İlişkin Bir Araştırma. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 2013; 6(3): 99-116.

Ayşar G, Kaşıkçı M. Hemşirelik Yüksekokulu Öğrencilerinde Duygusal Zeka Düzeyi. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi* 2010; 13(1): 1-6.

Başoğul C, Özgür G. Role of Emotional Intelligence in Conflict Management Strategies of Nurses. *Asian Nursing Research* 2016; 10: 228-33.

Bennett K, Sawatzky JAV. Building Emotional Intelligence A Strategy for Emerging Nurse Leaders to Reduce Workplace Bullying. *Nursing Administration Quarterly* 2013; 37(2): 144-51.

Bulmer Smith K, Profetto-McGrath J, Cummings GG. Emotional Intelligence And Nursing: An Integrative Literature Review. *International Journal of Nursing Studies* 2009; 46: 1624-36.

Büyükbayram A, Baysan Arabacı L, Taş G, Varol D. Öğrenci Hemşirelerin Duygusal Zekâ ve Sosyotropi-Otonomi Kişilik Özellikleri ile Psikolojik Dayanıklılıkları Arasındaki İlişki. *İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi* 2016; 1(3): 29-37.

Chun KH, Park E. Diversity of Emotional Intelligence among Nursing and Medical Students. *Osong Public Health Res Perspect* 2016; 7(4): 261-65.

Cruz S, Carvalho AL, Sousa P. Clinical Supervision and Emotional Intelligence Capabilities: Excellence in Clinical Practice. *Procedia - Social and Behavioral Sciences* 2015; 171: 153-7.

- Codier E, Codier DD.** Could Emotional Intelligence Make Patients Safer? *AJN* 2017; 117(7): 58-62.
- Çeri-Booms M.** Daniel Goleman, Ed.: *Livvarçin Ö, Kurt D. Yönetim Biliminde 49 İnsan 49 Teori. 3. Baskı, Beta Basım A.Ş., İstanbul, 2014, s.67-74.*
- Çetinkaya Ö, Alparlan AM.** Duygusal Zekânın İletişim Becerileri Üzerine Etkisi: Üniversite Öğrencileri Üzerinde Bir Araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* 2011; 16(1): 363-77.
- Deklava L, Millere I.** Emotional Intelligence Among Surgical Nurses in Latvia. *Procedia-Social and Behavioral Sciences* 2011; 30: 1908-12.
- Duman D, Acaroğlu R.** Hemşirelik Yüksekokulu Birinci Sınıf Öğrencilerinin Duygusal Zekâ Düzeyleri ile Empati Becerileri Arasındaki İlişki. *Florence Nightingale Hemşirelik Dergisi* 2014; 22(1): 25-32.
- Ergin DY, Özgürol MB.** Bilimsel Tutum Ve Duygusal Zeka Arasındaki İlişki. 2nd International Conference on New Trends in Education and Their Implications 27-29 April, 2011 Antalya-Turkey, p.1766-73.
- Goleman D.** What Makes A Leader? *Harvard Business Review* November-December 1998, 93-102.
- Goleman D.** Leadership That Gets Results. *Harvard Business Review* March–April 2000; 2-18.
- Goleman D.** Duygusal Zeka Neden IQ'dan Daha Önemlidir? Çeviri: Seçkin Yüksel B, 46. Baskı, Varlık Yayınları, İstanbul, 2017.
- Holbery N.** Emotional Intelligence–Essential For Trauma Nursing. *International Emergency Nursing* 2015; 23: 13-6.
- Hotamışlı M, Efe D.** Duygusal Zeka ve Liderlik İlişkisi Bağlamındaki Çalışmaların Bibliyometrik Analiz ile İncelenmesi. *Çukurova Üniversitesi İİBF Dergisi* 2015; 19(1): 101-21.
- Kaya H, Keçeci A.** Bir Hemşirelik Yüksekokulu Öğrencilerinin Duygusal Zeka Düzeyleri. *İstanbul Üniversitesi F.N.H.Y.O. Dergisi* 2004; 13(52): 39-47.
- Onay M, Uğur B.** Sağlıktaki Memnuniyetin Sessiz Sihri: Duygusal Zeka. *Organizasyon Ve Yönetim Bilimleri Dergisi* 2011; 3(2): 23-34.
- Özdemir Topaloğlu A.** The Study of College Students' Emotional Intelligence Qualities. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*. 2014; 152: 1274-81.
- Özyurt Kaptanoğlu R.** The Effect of Clients Emotional Intelligence on Advertising Perceptions. *International Journal of Social and Related Science* 2016; 1(2): 16-22.
- Quoidbach J, Hansenne M.** The Impact Of Trait Emotional Intelligence On Nursing Team Performance And Cohesiveness. *Journal of Professional Nursing* 2009; 25(1): 23–9.
- Prufeta P.** Emotional Intelligence of Nurse Managers An Exploratory Study. *The Journal Of Nursing Administration* 2017; 47(3): 134-9.
- Salovey P, Mayer JD.** *Emotional Intelligence.* Baywood Publishing; 1990. p. 187-201.
- Spano-Szekely L, Quinn Griffin MT, Clavelle J, Fitzpatrick JJ.** Emotional Intelligence and Transformational Leadership in Nurse Managers. *The Journal Of Nursing Administration* 2016; 46(2): 101-8.
- Şenyuva E, Kaya H, Işık B, Bodur G.** Relationship Between Self-Compassion and Emotional Intelligence in Nursing Students. *International Journal of Nursing Practice* 2014; 20: 588–96.
- Tambağ H, Kaykunoğlu M, Gündüz Z, Demir Y.** Hemşirelik Öğrencilerinin Duygusal Zeka Düzeyleri ve Etkileyen Faktörler. *Hemşirelikte Eğitim Ve Araştırma Dergisi* 2014; 11(1): 41-6.
- Tekerek M, Tekerek B.** Emotional Intelligence in Engineering Education. *Turkish Journal of Education* 2017; 6(2): 88-95.
- Tuncer M, Demiralp M.** Psikiyatri Kliniklerinde Çalışan Hemşirelerde Duygusal Zekâ Ve İletişim Becerileri İlişkisi: Çok Merkezli Bir Çalışma. *TAF Preventive Medicine Bulletin* 2016; 15(5): 389- 95.
- Ünsar S, Yıldız Fındık Ü, Kurt Sadırlı S, Erol Ö, Ünsar S.** Edirne Sağlık Yüksekokulu Öğrencilerinin Duygusal Zeka Düzeyleri. *Bilim, Eğitim ve Düşünce Dergisi* 2009; 9(1):1-15.
- Vitello-Cicciu JM.** Exploring Emotional Intelligence Implications for Nursing Leaders. *JONA* 2002; 32(4): 203-10.
- Yelkikalan N, Hacıoğlu G, Kıray A, Ezilmez B, Söylemezoğlu E, Çetin H. ve ark.** Emotional Intelligence Characteristics Of Students Studying At Various Faculties And Colleges Of Universities. *European Scientific Journal* 2012; 8(8): 33-50.
- Yılmaz E, Özkan S.** Hemşirelik Öğrencilerinin Duygusal Zeka Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi* 2011; 4(1): 39-52.
- Yılmaz G.** Restoranlarda Bahşiş İle İlgili Yayınlanan Makalelerin Bibliyometrik Analizi. *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi* 2017; 14 (2): 65-79.
- Yılmaz Kuşaklı B, Bahçecik N.** Yönetici Hemşirelerin Duygusal Zekâ Yetenekleri ve Liderlik Davranışları. *İ.Ü.F.N. Hem. Dergisi* 2012; 20(2): 112-9.
- Yüksel M, Geban Ö.** The Relationship between Emotional Intelligence Levels and Academic Achievement. *International Online Journal of Educational Sciences* 2014; 6(1): 165-82.
- Bibliyometrik Analiz Yöntemi
<http://cabim.ulakbim.gov.tr/bibliyometrik-analiz/bibliyometrik-analiz-sikca-sorulan-sorular/>
 Erişim tarihi: 02.01.2018